

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

18 januari 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Jacques Timmermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bestemming van de Beaulieu-site in Machelen

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de recente brief van de gemachtigde ambtenaar Stedenbouw van de provincie Antwerpen aan de eigenaars van illegale weekendverblijven en over het handhavingsbeleid in het algemeen

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de gemeentelijke structuurplanning als wapen tegen overstromingen

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vervuiling van weilanden langs de Grote Nete in Geel

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoop van pompen voor de Antwerpse waterhuishouding

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de klaarblijkelijk massale ontduiking van milieuheffingen door bedrijven die afval ophalen

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de wijziging van artikel 33bis, § 3 van het mestdecreet en de uitvoering door middel van een uitvoeringsbesluit

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 18 januari 2001

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.10 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jacques Timmermans tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bestemming van de Beaulieu-site in Machelen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Timmermans tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bestemming van de Beaulieu-site in Machelen.

Ik zal me bij deze vraag niet als voorzitter laten vervangen. Geen bezwaren ? (*Neen*)

Mijnheer de minister, collega's, in Machelen ligt de bekende Beaulieu-site sinds jaren te verkrotten. Het gaat om een domein van 1,2 hectare met een zeventiende-eeuws kasteel, dat ernstig verwaarloosd is. Met het oog op een restauratie ervan heeft de Vlaamse overheid het monument in 1994 in erf-pacht gegeven.

Na jarenlange windstilte omtrent dit dossier werd recent in de pers gemeld dat de nieuwe beheerders grootse plannen hebben. Buiten de restauratie van het kasteel, zou er ook een glazen toren worden bijgebouwd ter vervanging van een in 1920 afgebroken stenen toren. Een zijde van het domein zou bovendien worden ingenomen door een nieuw te bouwen kantoorgebouw met meerdere verdiepingen, van 100 bij 15 meter, en met een ondergrondse parking.

Het domein met het kasteel bevindt zich volgens het definitief plan tot gedeeltelijke wijziging van het gewestplan Halle-Asse-Vilvoorde in een zone met cultuurhistorische waarde. Zulke zones zijn ge-

bieden met gebouwen die beschermd zijn als monument, of met gebouwen die deel uitmaken van een beschermd stads- of dorpsgezicht of van een beschermd landschap, en die een cultuurhistorisch waardevol geheel vormen. In die zones zijn slechts werken toegelaten die verenigbaar zijn met de cultuurhistorische identiteit van het gebied en de aanwezige waardevolle gebouwen. Dat moet blijken uit het advies van de bevoegde overheid dat wordt gegeven bij toepassing van de regelgeving inzake monumenten- en landschapszorg. Het oprichten van nieuwe gebouwen is er niet toegelaten.

In Het Nieuwsblad van 29 november werd echter door de erfpachthouder gesteld dat volgens de erfpachtovereenkomst nieuwbouw is toegelaten. Als dat waar is, bevat de erfpachtovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de beheerders een bepaling die flagrant in overtreding is met het gewestplan.

Mijnheer de minister, mijn vraag is informatief van aard, maar is wel van belang voor de omwonenden, die er dus andere ideeën dan de erfpachthouder op na houden. Is de nieuwbouw volgens de erfpacht-overeenkomst toegelaten ? Zo ja, hoe is dat kunnen gebeuren ? Welke maatregelen zullen worden getroffen om de bepalingen van de erfpachtovereenkomst conform te maken aan de bepalingen van het gewestplan ? Bent u als minister van Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening van oordeel dat kantoorgebouwen thuishoren in een zone met cultuurhistorische waarde ?

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Timmermans, om heel kort te antwoorden zou ik u artikel 4 van het gewestplan kunnen voorlezen, maar ik heb meer informatie gevraagd bij alle collega's die in dit dossier bevoegd zijn, zodat ik u meer informatie kan verstrekken.

Van Mechelen

De Beaulieu-site behoort tot het onroerend niet-bestemd patrimonium van het Vlaams Gewest. Dat wil zeggen dat het goed binnen de Vlaamse overheidsdiensten geen functie meer vervult. Het is met andere woorden tijdelijk of definitief niet meer dienstig voor de uitoefening van de activiteiten van de Vlaamse overheid. Zulke goederen worden door de functioneel bevoegde minister gedesaffecteerd en voor herbesteding of vervreemding ter beschikking gesteld van de Vlaamse minister die de financiën onder zijn bevoegdheid heeft, in casu minister-president Dewael. Het vestigen van zakelijke rechten op deze onroerende goederen, waaronder het afsluiten van een erfpachtovereenkomst, behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de minister van Financiën. Informatie met betrekking tot de inhoudelijke bepalingen van de erfpachtovereenkomst kan dan ook slechts door de minister-president worden verstrekt.

Namens de minister-president kan ik u evenwel melden dat – en ik citeer : ‘de erfpachtovereenkomst niet stipuleert dat nieuwbouw toegelaten is. Integendeel, er wordt bepaald dat onverminderd de stedenbouwkundige voorschriften, er geen bouwwerken kunnen worden aangebracht dan na het schriftelijk akkoord van de erfverpachter, in casu de Vlaamse Gemeenschap. Tot op heden werd een dergelijk akkoord niet aangevraagd. Bovendien dienen, los van een eventueel akkoord, voor de eigenlijke realisatie ervan ook steeds, conform de geldende wetgeving, de nodige stedenbouwkundige vergunningen bekomen te worden.’

We hebben dus een dubbele verzekering. Enerzijds moet de erfpachthouder een afwijking vragen aan de minister van Financiën, anderzijds moet hij een aanvraag indienen bij mijn diensten voor een stedenbouwkundige vergunning.

Ik citeer verder : ‘De erfpachtovereenkomst legt wel een restauratieverplichting op. Deze restauratie omvat, volgens de overeenkomst, het heroprichten van de tweede toren. De erfpachter dient evenwel het restauratiedossier, en bijgevolg ook de aspecten met betrekking tot de heroprichting van de tweede toren’ – dat is de genoemde glazen toren – ‘ter goedkeuring voor te leggen aan de minister bevoegd voor monumenten en landschappen, zodat conflicten met de bepalingen van het gewestplan kunnen worden voorkomen. De erfpachtovereenkomst wil ook hier geen afbreuk doen aan de stedenbouwkundige wetgeving en het aanvragen van de nodige stedenbouwkundige vergunningen.’

Een tweede aspect betreft mijn expliciete bevoegdheid. Het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse werd gedeeltelijk gewijzigd bij beslissing van de Vlaamse regering van 17 juli 2000, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 11 november 2000. De Beaulieu-site behoort volgens het definitief plan tot een zone met cultuurhistorische waarde. Zoals u terecht opmerkte, is het oprichten van nieuwe gebouwen in zo’n zone niet toegelaten. Ik verwijs naar artikel 4 van het nieuwe bestemmingsvoorschrift. Dat zegt letterlijk : ‘Het oprichten van nieuwe gebouwen is er niet toegelaten.’

Een aanvraag daartoe, en elke mogelijke interpretatie in die zin, zal nooit worden aanvaard door de Raad van State, die over deze bepalingen een advies heeft gegeven.

Er zijn alleen werken toegelaten die verenigbaar zijn met de cultuurhistorische identiteit van het gebied en de aanwezige waardevolle gebouwen. Dat blijkt uit het advies van de bevoegde overheid, dat werd gegeven in toepassing van de regelgeving inzake monumenten- en landschapszorg. Ik wijs erop dat ook de afdeling Monumenten en Landschappen niet onder mijn bevoegdheid, maar onder die van minister Sauwens ressorteert. Gelet op deze repercussie heb ik contact opgenomen met het kabinet van minister Sauwens.

Ik citeer uit het antwoord van minister Sauwens : ‘Alleen het kasteel, met name de gevels en de Herculeszaal, zijn als monument beschermd. De omgeving van het kasteel werd niet beschermd. Voor het beschermde monument loopt thans een voorstudie in het kader van een restauratie. De bouwhistorische studie vordert en de restauratieopties die hieruit volgen worden vertolkt in het ontwerp dossier.’

Wat betreft de verdwenen toren is door de afdeling Monumenten en Landschappen nog geen definitief standpunt ingenomen. Een hedendaagse invulling in de plaats van deze verdwenen toren is wel te overwegen vanuit het oogpunt van de monumentenzorg. Dit kan echter geen glazen toren worden omdat zo’n concept niet inspeelt op de architecturale kwaliteiten van het kasteel. Andere opties zullen nog verder worden onderzocht.’

Ik meen hieruit te begrijpen dat de dienst Monumenten en Landschappen niet gelukkig is met het idee van een glazen toren.

Het is evident dat, bij de beoordeling van een eventuele bouwaanvraag, mijn administratie onverkort rekening zal houden met de stedenbouwkundige voorschriften en met het advies dat door Mo-

Van Mechelen

numenten en Landschappen zou worden verstrekt. Vooralsnog werd evenwel geen bouwaanvraag ingediend.

De voorzitter : Mijnheer de minister, voor de mensen in Machelen die geïnteresseerd zijn in deze noodzakelijke restauratie, is het ongetwijfeld een hele geruststelling dat er geen verminkingen kunnen plaatsvinden. Los van de zaak van die glazen toren is het hoe dan ook stedenbouwkundig niet mogelijk een nieuwbouw op te trekken. Dit is een hele geruststelling na de alarmerende berichten die de bevolking al te horen had gekregen. Op een bepaald moment werd in dat verband zelfs gesteld dat alles in kannen en kruiken was en dat de werken nog in het begin van dit jaar zouden aanvangen. Op die manier jaagt men uiteraard een volledige gemeenschap tegen zich in het harnas. Uit uw antwoord blijkt echter duidelijk dat de zaak in goede banen wordt geleid.

Ik dank u ook voor het feit dat u enigszins mijn werk hebt overgenomen. Eigenlijk diende ik immers nog twee andere ministers om informatie te vragen.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de recente brief van de gemachtigde ambtenaar Stedenbouw van de provincie Antwerpen aan de eigenaars van illegale weekendverblijven en over het handhavingsbeleid in het algemeen

De voorzitter : Aan de orde is interpellatie van de heer Huybrechts tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de recente brief van de gemachtigde ambtenaar Stedenbouw van de provincie Antwerpen aan de eigenaars van illegale weekendverblijven en over het handhavingsbeleid in het algemeen.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de minister, een paar dagen na de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2000 hebben de diensten van uw ministerie, bij monde van de be-

voegde stedenbouwkundig inspecteur van Arohm voor de provincie Antwerpen, brieven verstuurd naar verschillende eigenaars van weekendverblijven. In deze brieven schreef de bevoegde stedenbouwkundig inspecteur dat bij gebrek aan vrijwillig herstel in de oorspronkelijke toestand voor 15 november 2000 de procedure van ambtshalve uitvoering zou worden aangevat. Onlangs hebt u nog verklaard dat u tot nader order geen weekendverblijven meer ambtshalve zou laten afbreken. Tevens legt men de verantwoordelijkheid voor de eventuele regularisatie van de weekendverblijven bij de gemeenten. Het is dan ook niet logisch dat uw diensten zouden overgaan tot ambtshalve uitvoering van de uitgesproken vonnissen.

Mijnheer de minister, kunt u me zeggen waarom eind vorig jaar door uw diensten brieven werden verstuurd waarin werd aangekondigd dat bij gebrek aan een eventueel vrijwillig herstel voor 15 november de procedure van ambtshalve uitvoering zou worden aangevat ? Zal men overgaan tot de daadwerkelijke afbraak van een aantal willekeurige weekendverblijven vooraleer een verjaringstermijn – waar we toch op hopen – voor bouw misdrijven wordt ingevoerd ? Een stedenbouwkundig inspecteur heeft onlangs verklaard dat voor andere overtredingen dan weekendverblijven de mogelijkheid tot afbraak wel degelijk blijft bestaan. Zal er dus daadwerkelijk worden overgegaan tot ambtshalve afbraak van woningen andere dan weekendverblijven ? Kunt u me zeggen welke criteria de stedenbouwkundige diensten hanteren om over te gaan tot ambtshalve uitvoering van vonnissen ? Hoeveel eigenaars van illegale woningen – weekendverblijven en andere – hebben een dergelijke aanmaningsbrief van uw diensten ontvangen ?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de minister, u weet uiteraard dat ik hierover op 29 november een schriftelijke vraag heb gesteld. Ik heb daar al antwoord op gekregen.

In dit verband wil ik toch nog even terugkomen op wat u hebt geantwoord op mijn vraag inzake de timing van het beleidsplan. De meerderheid heeft een resolutie inzake de problematiek van weekendverblijven goedgekeurd waarin werd gevraagd om tegen eind 2000 een beleidsplan op te maken waarin de juiste beleidsaanpak werd voorgesteld. Dit diende dus tegen eind december klaar te zijn, maar we zijn nu al in januari.

Mijnheer de minister, u hebt geantwoord dat u een extern bureau om een juridische studie hebt ge-

Coens

vraagde. Uw administratie heeft medio 2000 al een standpunt bekendgemaakt. Dat is dus al een half jaar geleden. U verwacht het beleidsplan in het eerste kwartaal van 2001. Volgens de resolutie diende dat echter al eind 2000 klaar te zijn. Het eerste kwartaal duurt nog drie maanden. Kan dit niet sneller gebeuren? Waarom is dit beleidsplan er nog steeds niet? Ik neem aan dat de vragen die ik heb gesteld, ondertussen wel al beantwoord zijn, maar deze vraag heeft dus specifiek betrekking op de timing van het beleidsplan.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, zoals de heer Coens terecht aanhaalt, is het antwoord op deze vraag reeds gegeven als antwoord op een schriftelijke vraag die intussen werd gepubliceerd in het Bulletin van Vragen en Antwoorden. Mijnheer Huybrechts, het spreekt voor zich dat ik met genoegen nog eens de krachtlijnen van dit antwoord geef. Ik verwijs hiervoor naar artikel 152 van het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening.

Dat artikel 152 is dus met het nieuwe decreet op 1 mei 2000 in werking getreden. Het artikel legt een procedure vast die moet worden gevolgd bij een gerechtelijke veroordeling tot herstel in de oorspronkelijke staat. Op die manier legt dit artikel eigenlijk een meldingsplicht op aan de veroordeelde bouwovertreder. Slechts na een melding van de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel bij aangetekende brief of tegen ontvangstbewijs aan de stedenbouwkundige inspecteur wordt een controle ter plaatse uitgevoerd om het dossier af te sluiten.

Ik vat even samen hoe de procedure verloopt. Er is een rechtszaak. De rechter velde een uitspraak. In een aantal gevallen gaat de rechter over tot de meest verregaande mogelijkheid, namelijk herstel in de oorspronkelijke toestand. Dan is het aan de betrokkene om bij aangetekend schrijven of tegen ontvangstbewijs aan de stedenbouwkundige inspecteur te melden dat hij dit heeft uitgevoerd. Zolang deze melding niet gebeurt, wordt de betrokkene geacht zijn veroordeling nog niet te hebben uitgevoerd. Indien er geen melding aankomt, wordt het vonnis of arrest aan de veroordeelde of aan de veroordeelden dan ook betekend via een gerechtsdeurwaarder.

Ik geef een voorbeeld. De rechter beslist dat de oorspronkelijke toestand moet worden hersteld

binnen een periode van zes maanden. Als er dan geen melding is gekomen, wordt het vonnis betekend, zodat de procedure wordt aangevat.

Deze betekening is de officiële kennisgeving van het recht van de overheid op een ambtshalve uitvoering, waartoe de rechter machtiging verleende. Dit gebeurt bij het verstrijken van de termijn zonder dat de herstelmaatregel werd uitgevoerd. Deze kennisgeving doet de termijn van de dwangsommen lopen.

Recent veroordeelde bouwovertreeders, voor wie de gerechtelijke termijn tot afbraak nog niet is verstreken, krijgen onmiddellijk nadat de afdeling Bouwinspectie een afschrift ontvangt van de gerechtelijke uitspraak, een brief – geen betekening van het vonnis of arrest – waarin ze worden gewezen op de meldingsplicht die op hen rust, waarbij deze melding uiterlijk moet gebeuren op de datum waarop de gerechtelijke termijn verstrijkt. Daarbij worden ze ook gewezen op de gevolgen van hun mogelijk stilzitten, met name dat de overheid dan het recht heeft over te gaan tot een ambtshalve uitvoering. Dit gebeurt dan in het kader van een correcte en behoorlijke informatieverstrekking vanwege de Vlaamse overheid, en ook om te voorkomen dat de betrokkenen nadien, bij het verstrijken van de gerechtelijke termijn voor uitvoering, gebaren onwetend te zijn.

Artikel 152 van het nieuwe decreet houdt dus de meldingsplicht in voor iemand die een veroordeling heeft opgelopen. Mijn administratie laat in een brief aan die betrokkene weten in kennis te zijn van een vonnis, waarbij die persoon veroordeeld is het goed te herstellen in zijn oorspronkelijke toestand. Ze wijst erop dat de termijn terzake lopende of afgelopen is. Ze geeft aan welke rechten en plichten de burger heeft als hij niets onderneemt.

Dat alles moet ertoe leiden dat de betrokkene als een gewetensvol burger de door de rechterlijke autoriteiten – dus noch door de minister van Ruimtelijke Ordening, noch door de bouwinspectie – in eerste aanleg, beroep of cassatie gedane uitspraak naleeft.

Dan was er de vraag naar het aantal brieven. Men heeft mij niet gevraagd om die brieven te mogen versturen. Daarin kom ik niet tussenbeide. Dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, die daar autonoom als ambtenaar over beslist. U hebt ongetwijfeld kopieën van deze brieven. De inspecteur ondertekent die brieven. Hij vraagt niet of hij dat mag doen. Conform het regeerakkoord is het de

Van Mechelen

administratie die het handhavingsbeleid moet doen naleven. Net zoals mijn voorganger dat steeds heeft gedaan, respecteer ik dit. Men meldt me dat het over ongeveer driehonderd brieven gaat. Het is belangrijk dat we deze brieven steeds zullen versturen bij elke kennisgeving van een rechterlijk vonnis. We zullen daarin telkens aan de burger uitleggen wat zijn rechten en plichten zijn, en wat de rechten en plichten zijn van de overheid.

Het zal u ongetwijfeld niet ontgaan zijn dat ik – trouwens in afspraak met de commissie – naar aanleiding van het verzoekschrift en de goedkeuring van het voorstel van resolutie ambtshalve niet ben opgetreden tegen weekendverblijven. Ik ken althans geen enkel voorbeeld daarvan. Ik blijf vragende partij dat de burgers de arresten of vonnissen van de rechters zouden naleven.

De commissie heeft me gevraagd een beleidsplan uit te werken over de weekendverblijven. Ik heb gezegd dat dit afgerond zou zijn in de loop van het eerste kwartaal van 2001. Terzake zijn ondertussen twee belangrijke stappen gezegd. De eerste was een interne studie die werd uitgevoerd door de administratie Ruimtelijke Ordening en de algemene juridische diensten. De tweede was een veeleer ruime opdracht die ik heb gegeven aan een advocatenkantoor om een nota te maken over alle mogelijke gevolgen die een bijgestuurd handhavingsbeleid zouden kunnen hebben. Op tweede kerstdag heb ik de advocaten die hieraan werken thuis ontvangen. Vrijwel de hele dag hebben we daarover gepraat en het resultaat van hun onderzoek bekeken, dat ze mij in een eerste nota ter inzage op 13 december hadden gegeven.

Vorige week heb ik hen opnieuw ontvangen. Dit leidt tot de opmaak van een soort conceptnota die ze in de loop van februari zullen overmaken aan mijn diensten. Het is de bedoeling dat we het parlement een tekst terzake zullen voorleggen.

Ondertussen zijn de nieuwe gemeentebesturen aangetreden. In het kader van het enorm belangrijke planningsinstrument van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan is deze besturen nadrukkelijk gevraagd hiermee rekening te houden. Het lijkt me niet onverstandig om de betrokken gemeenten nog eens een brief te schrijven waarin uitdrukkelijk wordt vermeld wat in de resolutie van het Vlaams Parlement staat. Deze resolutie, die met een grote meerderheid werd goedgekeurd, vormt het grote kader waarbinnen we zullen werken en bepalen welke oplossingen mogelijk zijn : daarover bestaat

geen discussie. We zullen deze resolutie, samen met het eerste antwoord van de administratie dat we vorige zomer hebben gekregen, overmaken aan de gemeentebesturen die betrokken zijn bij deze problematiek.

Ten slotte zullen we, zoals afgesproken, in het eerste kwartaal van dit jaar een bijgestuurde nota voorleggen, waarin we zullen proberen gevolg te geven aan de diverse verzuchtingen van de resolutie. We moeten echter duidelijk zijn. Een aantal punten van de resolutie leiden tot initiatieven waarbij ik een beroep zal moeten doen op andere niveaus.

Dan is er nog een ander punt. Ik citeer de tekst van de resolutie. 'De Vlaamse regering kan, na de betekening van een definitieve gerechtelijke uitspraak, met het oog op de ambtshalve uitvoering ervan, de afbraak van weekendverblijven om sociaal dwingende redenen uitstellen met ten hoogste vijf jaar, indien deze weekendverblijven niet gelegen zijn in kwetsbaar gebied.'

Dit wijkt af van het decreet en de huidige verjaringstermijnen. De vraag is alleen : wie geeft dit uitstel en hoe wordt dit geformuleerd en hardgemaakt ? Anders staan we binnen vijf jaar even ver. Het vergt dus een heel onderzoek naar eigendoms-titels, verjaringen, naar federale wetgeving en convenantenregelingen om te bepalen hoe men daar uitgeraakt en wie er beslist. Is dat de minister, de stedenbouwkundig inspecteur, de regionale stedenbouwkundig inspecteur ? De filosofie van de resolutietekst is redelijk en juist : in sommige gevallen heeft een gemeente een bepaald aantal jaren nodig om een huisvestingsproject op te zetten en alternatieven te bieden. Zo'n tekst is echter vlugger geschreven dan uitgevoerd. Dit heeft immers gevolgen inzake eigendom, die we zorgvuldig aan het onderzoeken zijn. Ik neem dus aan dat het parlement er begrip voor heeft dat ik terzake iets meer tijd dan vooropgesteld neem. We maken hier werk van. Ik wil naar dit parlement komen met een werkbare oplossing, in het belang van zowel de ruimtelijke ordening als de bewoners van de weekendverblijven.

De commissie Vervolgingsbeleid komt opnieuw samen in de loop van de maand maart. Met die commissie is afgesproken dat we ondertussen aan haar zouden rapporteren over het oplossingskader waaraan we werken. Ik neem aan dat deze magistraten ons ook deels op weg kunnen helpen en kunnen bepalen of dit correct is. We zijn hier immers zelfs een aantal grondwettelijke bepalingen aan het onderzoeken. Van zodra dat achter de rug

Van Mechelen

is, komen we tot een oplossingskader waarmee we voor eeuwig en altijd de duidelijke krijtlijnen kunnen trekken met betrekking tot de weekendverblijven. We zullen kunnen zeggen waar de gemeentebesturen oplossingen kunnen uitwerken en waar de wetgeving en de uitspraken van de rechterlijke macht moeten worden toegepast. Daarbij zullen er uiteindelijk een aantal redenen van verschoning zijn, zoals het mogelijke uitstel om sociale redenen voor een periode van vijf jaar.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Ik dank de minister voor zijn uitvoerige antwoord. Ik hoop dat er zo vlug mogelijk duidelijkheid mag zijn voor alle diensten, bewoners en betrokkenen. Tevens hoop ik dat er zo vlug mogelijk werk kan worden gemaakt van de invoering van een verjaringstermijn voor bouw-misdrijven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos Bex tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de gemeentelijke structuurplanning als wapen tegen overstromingen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bex tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de gemeentelijke structuurplanning als wapen tegen overstromingen.

De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, mijn vraag komt grotendeels overeen met een eerder door mevrouw Vertriest gestelde vraag over de algemene benadering van het probleem. In concreto komt mijn vraag ook overeen met de vraag die mevrouw Vertriest vorige week stelde in verband met de problematiek van het golfterrein in Rotselaar. Ik had me daar vorige week bij kunnen aansluiten, maar helaas was ik op dat ogenblik verhinderd waardoor ik te laat in de commissie aanwezig was.

Mijn vraag om uitleg heeft betrekking op de overstromingen door het wegwerken of aantasten van overstromingsgebieden. Zou men geen gebruik kunnen maken van de ruimtelijke structuurplannen die momenteel in de gemeenten worden opge-maakt, meer bepaald van de computermodellen die voor de verschillende beken en rivieren worden uitgewerkt ? Men zou deze problematiek kunnen aanpakken door het uitvoeren van de nodige aanpassingen om te vermijden dat we na verloop van tijd opnieuw worden geconfronteerd met de huidige problemen ? Er werden onlangs bijvoorbeeld door een OCMW bouwgronden in een overstromingsgebied te koop aangeboden. Overigens moet ik wel zeggen dat het voor mij reeds een hele geruststelling was in het Belgisch Staatsblad te lezen dat minister Dua zowel in de Demer- als in de Dijlevallei gronden onteigent om die overstromingsgebieden veilig te stellen.

Mijn concrete vraag luidt als volgt : kunnen we via de ruimtelijke structuurplannen deze problemen in de toekomst niet vermijden door, op basis van de computermodellen, de gebieden die we met zekerheid als overstromingsgebieden kunnen rangschikken, van verdere bebouwing uit te sluiten ?

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik wens me aan te sluiten bij de vraag van de heer Bex.

Door de overvloedige regenval is duidelijk geworden dat Vlaanderen met een zware wateroverlast te kampen heeft, wateroverlast die zich op tal van plaatsen in Vlaanderen heeft voorgedaan. Ook in mijn gemeente is dat duidelijk het geval. Door de aanwezigheid van verschillende beken is ook mijn gemeente op verschillende plaatsen getroffen door wateroverlast.

Het gaat ook om een structureel probleem. In mijn betoog naar aanleiding van het begrotingsdebat heb ik er reeds op gewezen dat het onderhoud van de beken door de gemeenten en provincies werd verwaarloosd. Door het vele slib werd de capaciteit van de beken verminderd en bovendien is er het probleem van de verdere verstedelijking. Voorheen landelijke gebieden worden door verkavelingen ingepalmd waardoor de druk op de waterlopen verder toeneemt.

Er moet dringend een oplossing worden gevonden voor de beken en rivieren die voortdurend buiten hun oevers treden. Er moet niet alleen een structurele aanpak komen van het probleem, maar het

Van den Eynde

moet ook aan de bron worden aangepakt. Ik verwijs in dit verband naar mijn interpellatie over de wateroverlast in de commissie voor Leefmilieu. Ik heb toen gepleit voor het gebruik van daktuinen en dakbegroeiing. Dit klinkt misschien banaal, maar een kleine ingreep kan een grote impact hebben op de wateroverlast. Het is immers belangrijk dat het water zo lang mogelijk wordt opgevangen en verwerkt op de plaats waar het neerkomt. Zo worden beken en rivieren bij hevige regenval wat ontlast.

Volgens de heer Bex zouden de structuurplannen door het Vlaams Gewest goedgekeurd zijn zonder voldoende rekening te houden met de overstromingsgebieden. Klopt dit ?

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen legt een grote druk op de grootstedelijke gebieden. We moeten steeds meer woningen op een heel beperkte oppervlakte bouwen. Op de gemeenten rond Antwerpen bijvoorbeeld wordt daardoor een grote druk gelegd om verder te verkavelen. Gebieden die eigenlijk als broekgebieden omschreven zijn, zouden in aanmerking worden genomen als woongebieden, hoewel die als overstromingsgebieden voorbehouden moeten worden. In welke mate wordt bij de opstelling van het RSV wel voldoende rekening gehouden met deze problematiek ?

Ik wens ook de aandacht te vragen voor het menselijke leed, naast het materiële leed. In mijn buurt ken ik heel wat mensen die bij hevige regenval 's nachts opstaan om te kijken of het waterpeil in de beken geen alarmerend niveau bereikt. Ze houden daarbij de telefoon bij de hand om in geval van overstroming vlug de brandweer te bellen. Ik vraag dan ook dat de minister er bij de regering op zou aandringen werk te maken van deze problematiek.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Ter verduidelijking wens ik te benadrukken dat de door het gewest goedgekeurde structuurplannen van de gemeenten die we konden inkijken, bij ons de indruk wekken dat onvoldoende rekening werd gehouden met deze problematiek.

Mijn concrete vraag aan de minister luidt dan ook als volgt : in hoeverre kunnen we de plannen die nog moeten worden opgemaakt , in het licht van deze problematiek bijsturen ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, dit onderwerp blijkt in deze commissie een welkijks terugkerend item te worden, maar ik heb daar niet veel problemen mee aangezien ik zelf gedurende 25 jaar in een woning heb gewoond die gemiddeld drie maal per jaar overstroomde. Ik ben dus vrij gevoelig voor dit onderwerp.

Het opstellen van de ruimtelijke structuurplannen kan op de drie niveaus bijdragen tot de uitwerking van een oplossing. Op gewestelijk, provinciaal én gemeentelijk niveau moet binnen de ruimtelijke structuurplannen en binnen de ruimtelijke uitvoeringsplannen werk worden gemaakt van de aanpak van deze problematiek.

De principes die in het RSV vooropgesteld worden, handelen onder meer over de ruimtelijk structurerende werking van het fysisch systeem. Het watersysteem vormt een belangrijk onderdeel van het fysisch systeem. Het hanteren van dit principe betekent dat ook de gemeenten in hun ruimtelijk beleid voldoende rekening moeten houden met het watersysteem. Een ruimtelijk structuurplan blijft echter een beleidsvisie die via ruimtelijke uitvoeringsplannen moet worden omgezet in een echt kader voor het vergunningenbeleid.

De voorbije decennia werden grachten, beken en waterlopen voortdurend afgebouwd, gedempt en ondergedimensioneerd. Daarom moeten we nu naar een systeem overgaan waarbij men overweegt om nieuwe waterlopen te creëren. Daartoe heb ik trouwens in een kleine Vlaamse gemeente zelf het initiatief genomen om daaromtrent een nieuwe visie te ontwikkelen die perfect kan worden opgenomen in een ruimtelijk structuurplan en vervolgens in een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Uiteraard kan ook de gewestelijke overheid daarbij helpen. Ik verwijs in dit verband naar het onderzoek dat momenteel plaatsvindt in het kader van het MINA-plan 2 en dat eigenlijk een antwoord vormt op de grote watersnood van 13 en 14 september 1998. Vandaag wordt de laatste hand gelegd aan een studie inzake de afbakening van natuurlijke overstroombare gebieden en recent overstroomde gebieden. Die studie wordt door mijn collega voor Leefmilieu gemaakt in het kader van het MINA-plan 2 en is eigenlijk een bijzonder belangrijk beleidsinstrument dat naar gewest, provincie en gemeenten vertaald kan worden. Om dit te vertalen in het ruimtelijk beleid zal nadien nog de afweging tegenover andere ruimtelijke afspraken moeten worden gemaakt. Ik denk daarbij met name aan de valleigebieden.

Van Mechelen

Structuurplanning kan dus effectief een rol spelen bij het ontwikkelen van een visie en een beleid inzake de ruimtelijke gevolgen van overstromingen. Er is daar wel een 'maar' aan verbonden, en die 'maar' is dat op een goede dag een nieuwe factuur wordt gepresenteerd. Denk maar aan wat in Rotseelaar gebeurt. Als men morgen zegt dat het recreatiegebied een bouwvrij overstromingsgebied moet worden, dan kan de burger een claim bij de rechtbank indienen en dan ontstaat er planschade. Vandaag komt alles wat met planschade te maken heeft bij de minister van Ruimtelijke Ordening terecht. Geëxtrapoleerd naar het niveau Vlaanderen betekent dit de minister van Ruimtelijke Ordening de budgettaire best bediende minister zal moeten zijn om dat allemaal te kunnen betalen. Het is dus belangrijk dat men daar heel selectief in te werk gaat, dat elke autoriteit op het terrein haar verantwoordelijkheid opneemt en dat men naar synergieën zoekt. Ik zal een voorbeeld geven.

Wij moeten een aantal nieuwe natuurgebieden ontwikkelen en we moeten nieuwe bossen aanplanten. Als we hierbij kunnen bereiken dat één plus één drie wordt, zou dat goed zijn. Ik bedoel dus dat men bepaalde gebieden prioritair zou moeten aankopen, zodat men niet enkel een overstromingsgebied heeft, maar tevens een nieuw natuur- of bosgebied kan ontwikkelen. Die filosofie wordt vandaag besproken en wordt door de afdeling Natuur doorgegeven aan de administratieve diensten.

De oud-strijders van deze commissie herinneren zich dat we tijdens de vorige legislatuur na de overstromingsramp veel hebben gepraat over concrete maatregelen. Een van de meest evidente maatregelen is het realiseren van een vertragingseffect in de afvoer van het hemelwater. Dat kan op verschillende manieren, onder andere via drainage, bufferbekkens, bezinkingsputten en het opleggen van nieuwe voorwaarden voor de aanleg van grote parkeerterreinen. Er is dus een groot instrumentarium beschikbaar. Onderzoek hierover is volop aan de gang.

Ik vat samen. Gewestelijke, provinciale en gemeentelijke uitvoeringsplannen zouden hier dus rekening mee moeten houden. Wij hebben de reeds goedgekeurde gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen even bekeken en we hebben inderdaad vastgesteld dat er geen rekening mee is gehouden. Sensibilisering is dus nodig. Ik stel voor dat ik met minister Dua een soort omzendbrief naar de gemeenten stuur, waarin we duidelijk maken dat het

belangrijk is te weten waar men kan wonen en waar men kan werken, maar dat men dit probleem ook niet mag verwaarlozen.

Er zijn natuurlijk een aantal zaken die we niet meer kunnen oplossen, zoals – de naam zegt het zelf – de Laaglandlaan in Merksem en het Muisbroek in Ekeren. Daar werd alles volgebouwd en moet men met allerlei ingenieuze systemen overstromingen zien te vermijden.

Ik denk dat enige vorm van preventief denken nodig is.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Vooral uw laatste opmerking vind ik zeer goed. Dat wij bijna wekelijks het overstromingsprobleem bespreken, heeft te maken met het feit dat er zoveel overstromingen zijn. Neem het ons dus niet kwalijk.

Er zijn nu subsidies voor het opmaken van gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen. Het zou echter niet slecht zijn dat men de gemeenten ook subsidies geeft indien zij die computermodellen gebruiken om aan planning te doen.

Ik heb nog een opmerking in verband met de planschade. Kan men in een gemeente of provincie niet zoeken naar een compensatie via de planbaten, zodat de planbaten de uitgaven compenseren die men ten gevolge van de planschade moet betalen ?

Minister Dirk Van Mechelen : U weet dat we in het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening het Grondfonds hebben opgericht. Het Planschadefonds bestaat niet meer en de middelen zijn overgeheveld. Er komt dus hopelijk wat financiële ruimte vrij, maar we moeten natuurlijk niet overdrijven. We kunnen zeker op gewestelijk niveau onze verantwoordelijkheid nemen, en ik vind dat we dat ook moeten doen.

Met betrekking tot het opstellen van ruimtelijke uitvoeringsplannen heb ik er geen probleem mee om te onderzoeken of we daar geen categorie kunnen bijvoegen in verband met de problematiek van de overstromingsgebieden.

Waterlopen zijn perfect te categoriseren. Grachten zijn trouwens geen waterlopen. Ze vormen een plaatselijk afwateringssysteem en daar moeten wij ons niet mee moeien. Voor alle waterlopen van tweede en derde categorie die erkend zijn of die

Van Mechelen

men wil aanleggen en dus erkend krijgen, is het besluit van toepassing.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik denk dat de problemen zich meer situeren in gemeenten waar kleine waterlopen doorstromen die worden belast door de grotere rivieren.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik denk dat de gemeentebesturen moeten beseffen dat open waterlopen zeer belangrijk zijn.

In mijn gemeente hebben we een strategisch afwateringsplan opgesteld. Een heel gebied staat voortdurend onder water. Het gaat om een woonparkgebied, waar de meeste mensen die er komen wonen eerst de bomen omkappen en vervolgens de grachten dichtgooien. De gemeente zal dus moeten normeren, en daar heeft ze toch een aantal bevoegdheden voor. Het gewest moet zich daar ook achter die normen plaatsen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

- *De vergadering wordt geschorst om 15.13 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 15.22 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vervuiling van weilanden langs de Grote Nete in Geel

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Huybrechts tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de vervuiling van weilanden langs de Grote Nete in Geel.

De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, enkele maanden geleden heb ik gevraagd welke maatregelen de minister zou nemen om de sterk vervuilde Molse Nete te saneren. Minister Dua heeft toen gezegd dat men de zware metalen en de andere vervuilende stoffen op de bodem van de Nete best liet liggen.

Enkele weken later was men echter volop bezig met het uitbaggeren van een gedeelte van de Nete. Het zwaar vervuild slib werd op de oever gestort. Bovendien zijn verschillende weilanden langs de Grote Nete in Wilders-Geel, nabij Mol, volgens het Provinciaal Instituut voor Hygiëne vervuild met zware metalen zoals cadmium en arseen. De vervuiling is veroorzaakt door de overstroming van de Grote Nete in september 1998, toen vervuild slib op de weilanden is terechtgekomen. Volgens het instituut is het dus wel degelijk mogelijk dat vervuild slib op de oevers belandt door overstromingen.

Ondanks de vervuiling wil Aminimal net in deze buurt overstromingsbekkens aanleggen. Mevrouw de minister, welke maatregelen wilt u nemen om de vervuiling aan te pakken vooraleer men overstromingsbekkens aanlegt ? Zal men, in afwachting van het definitief wegwerken van de vervuiling, de dijken verstevigen om te voorkomen dat bij nieuwe overstromingen de weilanden nog meer worden vervuild ? Ik hoop dat u niet antwoordt dat men best de vervuiling onaangeroerd laat, want dat kan niet meer.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : De overstroming heeft ervoor gezorgd dat akkers zijn vervuild met zware metalen. Wie is juridisch verantwoordelijk voor de vervuiling ? Wie moet opdraaien voor de sanering of voor de vernietiging van de oogst, als die te veel zware metalen bevat ?

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mijn diensten delen me mee dat het uitgevoerde onderzoek niet eenduidig heeft aangetoond dat de vastgestelde verontreiniging van weilanden langs de Grote Nete afkomstig is van recente overstromingen. De verontreiniging is mogelijk afkomstig van vroegere ruimingen en deponie op de oevers. Natuurlijk mag de verontreinigde grond niet blijven liggen, maar we moeten er rekening mee houden dat een sanering een tijdelijke verhoging van verontreiniging tot gevolg heeft.

De waterverontreiniging in het algemeen, en van de persistente stoffen in het bijzonder, moet aan de bron worden aangepakt. In het licht van het saneringsbeleid voor onderwaterbodems worden nu een inventaris en een planning opgemaakt. Bijgevolg zal worden onderzocht of dringend moet worden ingegrepen.

Er werd nog geen beslissing genomen over de mogelijke inrichting van het gebied als overstromingsgebied. In een modelleringsstudie over de Grote

Dua

Nete worden diverse scenario's uitgewerkt, waaronder overstromingsgebieden en dijkverhogingen. Het aanleggen van dijken lost het probleem echter niet structureel op. De problemen verplaatsen zich immers stroomafwaarts.

Gezien de onduidelijkheid over de bron van verontreiniging en de onzekerheid over de bijdrage van de recente overstromingen is een tijdelijke dijkverhoging niet aangewezen. Er moet worden geopteerd voor een snelle realisatie van de voorstellen uit de modelleringsstudie. Ik zal erop aandringen dat de resultaten van de studie zo snel mogelijk bekend worden gemaakt zodat de juiste beslissing kan worden genomen.

Mijnheer Van Looy, ik wil een en ander juridisch laten nakijken. Ik vermoed dat de grondeigenaar niet verantwoordelijk is voor de vervuiling op zijn land, op voorwaarde dat de link naar de bron van de verontreiniging kan worden gelegd.

De heer Jef Van Looy : Ik denk dat de wetgeving anders is en dat de eigenaar wel verantwoordelijk is. Wij hebben hier in het verleden op gewezen, maar dit is nooit opgelost geraakt.

Minister Vera Dua : Ik zal dit laten nakijken.

De heer Jef Van Looy : We zullen hier constant mee worden geconfronteerd. Het verhogen van dijken kan een plaatselijke oplossing lijken, maar het ruimen van slib is bijzonder belangrijk. De bergingscapaciteit, zeker bij een hevige stortbui, is bijzonder belangrijk. In de zomer is de kruidruiming dan weer van belang. Dit blijft dikwijls achterwege. Dan ontstaat bij stortregens een stuwing van water zodat plaatselijke overstromingen ontstaan. Deze drie maatregelen moeten tegelijkertijd worden genomen.

De voorzitter : De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts : We hopen dat hier zo vlug mogelijk iets aan wordt gedaan. Het vervuild slib moest in de Nete op de bodem blijven liggen, maar over een gedeelte van de Nete is het slib wel opgehaald, met alle consequenties van dien.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoop van pompen voor de Antwerpse waterhuishouding.

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Penris tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de aankoop van pompen voor de Antwerpse waterhuishouding.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mevrouw de minister, ik vernam via de pers dat Aminal-Water van plan is pompen aan te kopen met het oog op de installatie ervan tussen het Schijn en het Lobroekdok. De pompen zouden een debiet van tien kubieke meter per seconde hebben. Ik meen dat dit debiet iets hoger mag liggen. Dit zou een nuttig instrument zijn bij de controle van de Antwerpse waterhuishouding.

De pompen zouden niet visvriendelijk zijn. Daar zij van het sneldraaiende klassieke type zijn, zullen zij de tussen de beide waterstelsels migrerende vissen wellicht vermalen, wat de visrijkdom van het Schijn niet ten goede komt. Volgens de milieuverenigingen die hiervoor aan de alarmbel hebben getrokken staan er volwaardige alternatieven klaar, met name een schroefcentrifugaalwaaier die ook gebruikt wordt bij het oppompen van visvangsten. Hiermee zouden vissen uit de Schelde en de haven toch nog het Schijn kunnen opzwellen en omgekeerd. In deze pompen zou ter hoogte van Oorden zelfs voorzien zijn.

Aminal voert aan dat de vismigratie tussen de bedoelde waterstelsels nog altijd kan via een acht kilometer lang afwateringskanaal. Volgens de milieuvereniging is dit echter niet waarschijnlijk, omdat het water daar te zuurstofarm en in de zomer te warm zou zijn.

De visvriendelijke pompen zijn duurder dan de klassieke. Er is een bedrag van 17,8 miljoen frank genoemd, maar ik neem aan dat het visvriendelijk alternatief nog duurder is.

Was dit uw bezwaar om vooralsnog te opteren voor de klassieke pompen ? Kunnen visvriendelijke pompen eenzelfde debiet aan ? Zou de Antwerpse waterhuishouding ook op een visvriendelijke manier beheerst kunnen worden ?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, het antwoord is zeer technisch. De pompen die de verschillende inschrijvers voorgesteld hebben voor het pompstation te Deurne zijn schroef- of propellerpompen. Dit zijn pompen met een waaier die het best kunnen vergeleken worden met de schroef van een schip. Door het roteren van de waaier wordt een grote hoeveelheid water axiaal, dit is parallel met de pompas, aangezogen en axiaal weer weggestuurd.

Het grote voordeel van deze pompen is dat met dergelijke instrumenten water met hoge rendementen kan worden verpompt, in dit geval vijf kubieke meter per seconde per pomp, tien kubieke meter voor beide pompen samen. Het pomprendement bedraagt tussen 84 à 85 percent.

Deze pompen hebben een beperkte opvoerhoogte, tot 5 meter, geschikt voor de werking in Deurne. Dergelijke pompen hebben die zuivere axiale beweging van het water als belangrijkste kenmerk. Deze beweging wordt als een pluspunt beschouwd voor het verplaatsen van vissen die occasioneel mee in de pompen worden opgezogen.

Indien grotere opvoerhoogten vereist zijn, wat in Deurne niet het geval is, moet dit bereikt worden door over te gaan naar een centrifugale beweging van het water. Het water wordt dan radiaal weggeslingerd en de bekomen bewegingsenergie wordt omgezet in een drukverhoging, waardoor de grotere opvoerhoogte kan worden overwonnen. Centrifugaalpompen kunnen ook bij lagere opvoerhoogte worden ingezet, maar dan is hun rendement veel lager, zelfs tot lager dan 60 percent.

Door de grotere kracht die bij centrifugaalpompen op het water wordt ontwikkeld, zal de druk die op mee opgezogen vissen wordt uitgeoefend groter zijn dan bij axiaalpompen. De informatie over de pompen van Hidrostal, het type pomp dat door de milieubeweging wordt voorgesteld, leert ons het volgende. Het zijn centrifugaalpompen, die hun beste rendement halen bij een opvoerhoogte van ongeveer 15 meter. Het rendement bij een opvoerhoogte van slechts 5 meter bedraagt ongeveer 65 percent. Dat is relatief laag. Het zijn veeleer sneldraaiende pompen die 700 tot 1.500 toeren per minuut halen, terwijl de pompen in Deurne slechts 420 toeren per minuut draaien. Het debiet van deze pompen is echter beperkt tot 0,1 kubieke meter per seconde. Om hetzelfde rendement te behalen als twee andere pompen, zouden we dus honderd pompen moeten zetten. Dat wordt door mijn diensten als onrealistisch beschouwd, en iedereen zal zich daarbij kunnen aansluiten.

Het visvriendelijk beheer van de waterhuishouding in het stroomgebied van de Grote Schijn is afhankelijk van de doelstellingen die men met betrekking tot het visbestand wil bereiken. Om te voldoen aan de verreichende doelstellingen van de VZW Natuureservaten, namelijk het opnieuw stroomopwaarts doorlaten van trekvis van de zeevaten tot in de bovenlopen van de Grote Schijn, zijn zeer grote investeringen nodig. Die investeringen zijn eerst en vooral nodig op het gebied van waterzuivering. Vooraleer er vissen kunnen komen, moeten ze immers de afstand kunnen overbruggen in leefbare omstandigheden.

Er zullen echter ook infrastructuurwerken nodig zijn om uit de hoger gelegen havenwateren vissen door te laten naar de lagergelegen Grote Schijn. Die vistoevoer zal moeten gebeuren langs een leiding van ongeveer 850 meter tussen het Albertkanaal en de open bedding van de Grote Schijn ter hoogte van het pompstation van Schijnpoort. Het bouwen van zo'n constructie is technisch zo goed als onmogelijk, en de efficiëntie ervan is helemaal niet zeker.

Indien rekening wordt gehouden met meer realistische doelstellingen, zoals het bevorderen van meer plaatsgebonden vissoorten, is een visvriendelijk beheer wel mogelijk. Dit blijkt uit de reeds sterk verbeterde toestand stroomopwaarts het Albertkanaal te Schilde. De maatregelen die hiervoor moeten worden getroffen, zijn onder andere de afwerking van de al geplande investeringen op het gebied van waterzuivering, en de sanering van de Verlegde Schijns op de benedenloop van de Grote Schijn te Ekeren, waar we inderdaad aan zullen beginnen. Op deze benedenloop kan een visvriendelijk pompstation met vijzels beletten dat de – in de toekomst mogelijk opnieuw bekomen – plaatselijke visstand bij grote waterafvoeren schade ondervindt van het eventueel verpompen naar de havendokken.

Onze eerste bekommernis was het acute probleem op te lossen. We hebben gekozen voor een realistische oplossing. De doelstellingen van de VZW Natuureservaten zijn natuurlijk zeer goed, en ik sluit me er ook ten volle bij aan, maar voorlopig zijn ze niet realistisch.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Destijds konden de Vikings oprukken van de Schelde naar de Schijn zonder dat ze met pompen werden geconfronteerd. We moeten daar echter niet naar terug willen.

Penris

Ik blijf nog met een vraag zitten. De milieubeweging haalt ook aan dat er ter hoogte van Oorderen gebruik wordt gemaakt van de pompen waar ze voorstander van is. Is dat zo? Is er dan een reden om zulke pompen niet in Deurne te installeren? U gaf al de belangrijke reden van het debiet.

Minister Vera Dua : Dat is inderdaad de reden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de klaarblijkelijk massale ontduiking van milieuheffingen door bedrijven die afval ophalen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de klaarblijkelijk massale ontduiking van milieuheffingen door bedrijven die afval ophalen.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de problematiek van het afval, en van wie afval produceert, ligt zeer gevoelig bij de bevolking. Daar zijn twee redenen voor. Enerzijds worden bijna alle gemeenten geconfronteerd met het feit dat zij hun gemeentebelastingen moeten aanpassen. Wat vroeger huisvuilbelasting heette, is nu een soort van milieubelasting. Ze moet ook bijna overal verhogen, in functie van het leefmilieu. Anderzijds is er een grote gevoeligheid ten aanzien van de afwijkingen die er moeten worden toegestaan aan bepaalde bevolkingsgroepen of bedrijven.

De perceptie in de pers, die ik heb geciteerd in mijn vraag, is dat bedrijven die afval ophalen, massaal op oneigenlijke wijze bepaalde passages in de wet gebruiken of misbruiken om minder milieuheffing te moeten betalen. De Vlaamse overheid zou op die wijze een bedrag van 400 miljoen frank mislopen. Zowel de OVAM als het kabinet van de bevoegde minister hebben naar verluidt, en tot bewijs van het tegendeel, moeten bevestigen dat die anomalie zou bestaan. Bedrijfsafval dat overduidelijk niet zou mogen worden gestort, zou toch wor-

den gestort als residu van de sorteercentra. Dat biedt een enorm financieel voordeel per ton.

Het Overlegforum Vlaamse Verbrandingsovens en enkele Vlaamse afvalverwerkers maakten de zaak aanhangig bij de OVAM en bij de bevoegde minister. Voor liefst 85 percent van alle bedrijfsafval dat wordt gestort zou het laagste tarief worden gebruikt. Bovendien zou door de juridische mogelijkheid om afval goedkoop te storten als residu van sorteercentra, ook het duurdere verbranden worden vermeden.

Volgens een bepaalde pers zou de minister hebben voorgesteld om de verlaagde heffing voor afvalresidu's te schrappen. Hiertegen zou het kabinet van de minister-president bezwaren hebben gemaakt. Het kabinet zou eerder een gezamenlijke aanpak van alle milieuheffingen voorstaan. Met het oog hierop zou er een decreet in voorbereiding zijn. De afschaffing van het verlaagd tarief voor de afvalresidu's zou er waarschijnlijk in worden opgenomen.

Dit alles ligt zeer gevoelig, omdat in alle gemeenten wordt getracht de mensen te sensibiliseren voor een hogere gemeentebelasting om de milieu-problematiek inzake afval te kunnen oplossen. Een jaar geleden was er een hetze omtrent de contracten tussen de winkels en de ophalers. De burgers werden in heel wat gemeenten verplicht om te sorteren, terwijl dat voor bedrijfs- en winkelfafval niet hoefde. Ik wil dan ook de nodige aandacht aan deze gevoeligheden besteden.

Ik zou hier graag enkele concrete vragen stellen. Kan de minister bevestigen dat de daarnet omschreven vorm van ontduiking van de milieuheffingen de Vlaamse overheid jaarlijks ongeveer 400 miljoen frank kost? Is dit cijfer op bepaalde criteria of bronnen gebaseerd? Gaat het hier op jaarbasis om een constant verlies? Sinds wanneer is dit afwentelingseffect bekend? Indien dit in het verleden reeds het geval was, zijn er dan ook remediërende beleidsmaatregelen getroffen? Bij de schending van een decreet ligt het optimaliseren van de controlemechanismen of het opvoeren van de controles voor de hand. Is dit in het verleden gebeurd? Kan de minister een chronologisch overzicht geven van de genomen beleidsbeslissingen en van de resultaten van deze beslissingen?

De minister heeft daarnet voorgesteld om de verlaagde heffing te schrappen. Is hier reden toe? Zou de controle op de juiste toepassing van dit verlaagde tarief teveel kosten? De minister-president heeft gesteld dat deze verlaging in een globale aan-

Bogaert

pak van de milieuheffingen moet passen. Waarom moet dit gebeuren ?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Vooral op het vlak van de timing wil ik me aansluiten bij de vragen van de heer Bogaert. Wat de globale aanpak van de milieuheffingen betreft, weet ik dat de minister eind 2000 bijna klaar was met een ontwerp van decreet. Ik heb dit ontwerp van decreet echter nog niet op de agenda van deze commissie zien staan. Dit is geen verwijt. Ik zou de minister enkel willen vragen hoe het hiermee zit.

De voorzitter : Mijnheer Coens, ik wil er u aan herinneren dat dit ontwerp van decreet al bij de bespreking van de planning in deze commissie is vermeld.

De heer Joachim Coens : Mevrouw de minister, uw woordvoerder heeft gezegd dat het verlaagde tarief dit jaar of volgend jaar in een globaal pakket zal worden opgenomen. Hoe zit het met de timing ?

Minister Vera Dua : Het door de heer Bogaert aangehaalde probleem is ontstaan door een decreetswijziging in 1996. Toen is besloten om de heffing te verlagen voor de residu's van sorteeractiviteiten en voor de residu's van behandelingsactiviteiten van selectief ingezamelde stromen. Een voorbeeld van deze behandelingsactiviteiten is het halen van verontreinigingen uit GFT-afval in een composteringsinstallatie. Voor die verontreinigingen betaalt men vervolgens een verlaagde heffing.

De vorige Vlaamse regering wou met deze maatregel een impuls geven aan de inzameling van selectieve stromen bij de afvalproducent. Het gaat hier onder meer om papier, karton, plastic, hout en groen. De maatregel geldt ook voor het sorteren van gemengd bedrijfsafval.

De Vlaamse regering wou vermijden dat recycleerbare fracties in het afval nog werden gestort of verbrand. Er heeft zich de laatste jaren in Vlaanderen een markt van sorteerinstallaties ontwikkeld. De selectieve inzameling is steeds belangrijker geworden.

Ik heb in het verleden al gesteld dat deze fase relatief gemakkelijk kan worden gerealiseerd. Men moet de gezinnen en de bedrijven de nodige sorteeregels opleggen. Eenmaal deze markt is gecreëerd, zal de afvalindustrie zich hierop storten en sorteer- en behandelingsinstallaties bouwen.

Ik wil trouwens even van de gelegenheid gebruik maken om een aanvullende opmerking te maken. Hoewel het uitdokteren van regels inzake het recycleren en het sorteren van afval belangrijk is, blijft het voorkomen van afval toch belangrijker.

Het probleem is dat een aantal van de in 1996 opgestelde decretale bepalingen zeer onduidelijk zijn. De OVAM heeft zich datzelfde jaar nog verplicht gezien om de wetgeving in een omzendbrief te verduidelijken. De verwarring vloeit voort uit de bepaling dat enkel sorteercentra die hoofdzakelijk afvalstoffen afkomstig uit selectieve inzameling gebruiken of voorsorteren bij het storten van hun sorteeresidu's in aanmerking komen voor de verlaagde heffing.

De OVAM heeft in haar omzendbrief gesteld dat het woord 'hoofdzakelijk' moest worden geïnterpreteerd als 'meer dan 50 percent'. De sorteercentra moeten in een schriftelijke verklaring aan de stortplaatsexploitant stellen dat ze aan de in het decreet vermelde voorwaarden voldoen. Dit sloot uiteraard niet uit dat een aantal exploitanten van sorteercentra geen correcte verklaringen aflegden ten aanzien van de modaliteit, opgenomen in het decreet en de rondzendbrief, waardoor ze zich blootstelden aan gerechtelijke vervolging. Het betreft dus diegenen die zich niet hielden aan de bepalingen van het decreet. Maar anderzijds laat de interpretatie ook ontwijking toe. Het probleem is eigenlijk dat het opgezette systeem moeilijk te controleren is.

Wat mij betreft zijn de grondige analyse en herziening inzake het milieuheffingenbeleid rond. Er moet daarover wel nog een bespreking gevoerd worden binnen de regering en daarna wordt dit aan het parlement voorgelegd. (*Opmerking van de heer Jef Van Looy*)

Het is evenwel nog niet geagendeerd zodat ik me niet durf uit te spreken over een timing.

Specifiek voor de afvalheffingen kan een oplossing voor het geschetste probleem worden gevonden in het afschaffen van een verlaagde heffing voor residu's afkomstig van het sorteren van multistromen, zijnde gemengde afvalstromen die dus niet selectief zijn ingezameld, zoals bijvoorbeeld restafval en grof vuil. Er is immers al een belangrijke impuls aanwezig voor sorteerbebedrijven om uit deze stromen zo veel mogelijk recupereerbaar afval te sorteren. Elke kilogram die wordt uitgesorteerd en nog voor recyclage in aanmerking komt, moet niet worden gestort en er moet dus ook geen heffing voor worden betaald.

Dua

Het zuiver sorteren betekent dus al een zeer belangrijke winst op het vlak van heffingen. Het afschaffen van het verlaagde heffingstarief voor deze recyclageresidu's zal de recuperatie nog stimuleren. Ik wil benadrukken dat het hier gaat om residu's van multistromen, en niet van selectief ingezameld afval. Daar kan eventueel een verlaagd tarief voor de residu's bewaard blijven, echter mits het instellen van een aantal maxima waarbinnen de residu's moeten blijven. Als men dus selectief papier inzamelt en 90 percent daarvan wordt gerecycleerd – er is immers 10 percent vuil bij –, dan zou men eventueel een verlaagd tarief kunnen toestaan voor die 10 percent. Er moeten echter zeer strikte normen inzake maximale recyclagepercentages worden nagekomen. Als er sprake is van 50 percent papier en 50 percent afval, dan is dit niet het geval. Die wijziging zouden we willen doorvoeren. Bij multistromen wordt alles door elkaar gegooid en kan er dus geen verlaagd tarief zijn.

U hebt gelijk dat de sector momenteel druk uitoeft om dit te doen. We hebben het hier immers over extra inkomsten die niet kunnen worden gegenereerd door de overheid. Als dit nieuwe systeem wordt doorgevoerd, dan zou dit volgens schattingen van de OVAM een extra inkomst betekenen van minstens 300 miljoen frank voor het Vlaams Gewest. Dat rapport stelt ook dat de inkomsten van afvalheffingen stegen, daar men steeds de afvalheffing heeft opgetrokken, tot ze plots daalden vanaf 1996. Er was immers een massale ontwijking door het systeem van de residu's : hierbij reden vrachtwagens gewoon binnen en opnieuw buiten in sorteercentra, en veranderde er eigenlijk niets. Aangezien er steeds meer selectief wordt ingezameld vermoeden we dat het bedrag uiteindelijk 400 miljoen frank zal zijn.

Het is al enkele jaren bekend dat nogal wat sorteercentra gebruik maken van de huidige wetgeving om niet-gesorteerd afval als sorteerresidu te laten storten. Dit hoeft daarom niet te betekenen dat ze hun schriftelijke verklaring vervalsen. Ze kunnen bijvoorbeeld heel wat bouw- en sloopafval in hun centrum binnenkrijgen, zodat ze het cijfer van 50 percent selectieve inzamelingen bereiken en de rest kunnen opvullen met niet-uitgesorteerde multistromen. Er werden in het verleden geen maatregelen genomen omdat de wetgeving dat achterpoortje openliet en men dus moeilijk kon optreden. Binnen de algemene herziening van de milieuheffing is het nu de eerste maal dat dit probleem wordt aangepakt.

Er werden in het verleden dus geen initiatieven genomen. Zelf vind ik het opgezette systeem veel te moeilijk controleerbaar en wil ik het probleem onmiddellijk algemeen aanpakken door de verlaagde heffing voor residu's van de multistromen af te schaffen.

De herziening van de milieuheffingen gebeurt in uitvoering van het regeerakkoord. Ik heb dat duidelijk gesteld in mijn eigen beleidsnota. De aanpassing aan die afvalheffing past in deze filosofie. Omdat de verschillende heffingen vaak gelijkenissen en zelfs verbanden met elkaar vertonen, is binnen de Vlaamse regering afgesproken dat dit zal gebeuren via een algemene aanpak, die dan ook tot uiting zal komen in deze algemene nota. Op basis van de bespreking van deze nota hoop ik dat deze decreetswijziging zeker nog dit jaar kan plaatsvinden.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Het antwoord van de minister was bevredigend en goed onderbouwd. Eigenlijk wordt de overheid hier geconfronteerd met een anomalie die vrij eenvoudig kan worden verholpen, maar men wil dit koppelen aan de grotere wijzigingen in die sector. Ik vind dit jammer, want ik was veeleer gewonnen voor het eerste voorstel van de minister om deze wijziging door te voeren en dit goed afgebakende en zeer goed gekende probleem afzonderlijk aan te pakken. Als de algemene oplossing nog zes maanden op zich laat wachten, wat vlug zou zijn, dan weten we nu al dat we 200 miljoen frank verliezen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de wijziging van artikel 33bis, paragraaf 3 van het mestdecreet en de uitvoering door middel van een uitvoeringsbesluit

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de problematiek van de wijziging van artikel 33bis, paragraaf 3 van het mestdecreet en de uitvoering door middel van een uitvoeringsbesluit.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, ik ben geen landbouwspecialist, maar ik volg die zaken wel. Mij werd een probleem gesignaleerd door een jonge landbouwer. Ik heb dan ook de moeite gedaan me in die materie te verdiepen en door te dringen tot het probleem van die man.

Op 29 november 2000 keurde het Vlaams Parlement het decreet houdende diverse bepalingen goed. Dit decreet wijzigt diverse andere decreten, waaronder het mestdecreet. Meer bepaald brengt artikel 52 een wijziging aan aan artikel 33bis, paragraaf 3 van dit mestdecreet. Hierbij wordt in een uitzonderingsregeling voorzien voor jonge landbouwers. Dit zijn landbouwers die zich in de periode tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2000 als landbouwer in hoofdberoep hebben gevestigd en jonger zijn dan 40 jaar. Voor die mensen kan de Vlaamse regering in een afwijkende regeling voorzien met betrekking tot de toegestane nutriëntenthalte. Nu heerst er momenteel een grote verwarring bij de landbouwers die behoren tot die categorie. De dossiers betreffende de toekenning van nutriëntenthaltes zijn reeds lang ingediend.

Aan heel wat van deze landbouwers werd een nutriëntenthalte toegewezen die beduidend lager ligt dan hun economisch optimale capaciteit. Dat is tegen de geest van de wet. De nieuwe landbouwers worden geconfronteerd met een spanning tussen economische leefbaarheid en ecologisch welzijn. Door het hierboven genoemde artikel kan de Vlaamse regering uit sociale overwegingen aan deze categorie van landbouwers een uitzondering toestaan. De wetgeving voorziet specifiek in een uitzonderingsmaatregel. Daarvoor is een uitvoeringsbesluit nodig. Als ik me niet vergis, is dat er nog niet. De jonge landbouwers willen daarom in beroep gaan tegen de beslissing van de Mestbank. Ze baseren zich daarvoor op het artikel dat op 1 januari in werking moest treden, maar nog geen uitvoering kent.

Mevrouw de minister, vindt u dat een uitvoeringsbesluit op korte termijn nodig is om de procedure te verduidelijken en de beoogde rechtszekerheid te bevorderen ? Wat is de stand van zaken op dat vlak ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : We mogen de doelstellingen van MAP-2 bis niet uit het oog verliezen, namelijk de bescherming van het milieu. We hebben eind vorig jaar een moeilijke oefening gemaakt. We wilden geen slapende vergunningen

wakker maken en tegelijk de jonge landbouwers een kans geven. Dat is een moeilijke evenwichtsoefening tussen ecologie en economie. De geest van de wet houdt nog altijd de bescherming van het milieu in.

De heer André-Emiel Bogaert : Inderdaad, het gaat om het leefmilieu. Als een decreet de regering de mogelijkheid geeft om bepaalde uitzonderingen te maken, dan wil dat toch zeggen dat er misschien een probleem zou kunnen ontstaan ? Men kan dit oplossen én perfect het MAP respecteren.

De heer Jef Van Looy : Volgens mij was het heel duidelijk om welke categorie het ging en hoe dat moest worden opgelost. Men ging in het amendement zo ver dat het register van 1999 in aanmerking kon komen om het aantal dieren te bepalen.

Het verwondert me dat hiervoor een uitvoeringsbesluit nodig is. Als er toch een besluit nodig is, dan kon het niet vroeger gebeuren want de decreetswijziging verscheen nu pas in het Staatsblad.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb vernomen dat dit het best met een besluit wordt geregeld. De landbouwers hebben intussen de inhoud van de decreetswijziging door, maar de meesten vragen zich nog altijd af wat het voor hun bedrijf betekent. We hebben inderdaad een moeilijke evenwichtsoefening gemaakt : de slapende vergunningen niet wakker maken en jonge beginnende landbouwers toch de kans geven om hun bedrijf uit te bouwen.

De stand van zaken is als volgt. In overleg met de Mestbank hebben we beslist om de afhandeling van de lopende dossiers tijdelijk op te schorten tot de decreetswijziging in het Staatsblad verscheen. De landbouwers van wie het dossier nog in behandeling is, krijgen de kans om hun dossier te vervolledigen in het licht van de wijziging. Uiteindelijk gingen veel landbouwers in beroep op basis van het oude decreet. Misschien volgen er nu nog meer.

De landbouwers van wie het dossier al is afgesloten, maar die nu aanspraak kunnen maken op een hogere nutriëntenthalte, kunnen hun dossier opnieuw indienen. Deze tijdelijke opschorting stelt de Mestbank en mij in staat om de lopende dossiers opnieuw te bekijken, en te beoordelen volgens de gewijzigde bepaling. Op deze manier kan in de meeste gevallen worden vermeden dat de volledige

Dua

procedure moet worden doorlopen omdat ze automatisch een gunstig antwoord zullen ontvangen. De totale behandelingstermijn wordt tot een minimum beperkt en de beroepsmogelijkheden worden maximaal gegarandeerd.

Ondertussen heeft men mij gezegd dat het uitvoeringsbesluit in de loop van volgende week klaar zal zijn. Het moet dan nog worden behandeld door de Stuurgroep Vlaamse Mestproblematiek en door de regering, en het moet nog voor spoedadvies naar de Raad van State. Dat duurt ongeveer drie weken.

Ik was er ook van overtuigd, mijnheer Van Looy, dat er geen besluit nodig was. Dat is dus wel het geval, maar dat is een van de redenen waarom we de afhandeling een tijdje willen stilleggen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.01 uur.*
